

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

הצלתו של לוט מסדום

לפרשת וירא (על פי שיעורים של הרב יונתן גרוסמן והרב אלחנן סמט)

לוט – פרק י"ט	אברהם – פרק י"ח
א וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֹמָה בְּעָרֵב וְלוֹט יָשֵׁב בְּשַׁעַר סְדֹם וַיֵּרָא לוֹט וַיִּקָּם לַקְּרָאתָם וַיִּשְׁתַּחוּ אֲפִים אֶרְצָה.	א וַיֵּרָא אֱלֹהֵי ה' בְּאַלְנֵי מִמְרָא וְהוּא יָשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל כַּחַם הַיּוֹם. ב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו וַיֵּרָא וַיִּרְץ לַקְּרָאתָם מִפֶּתַח הָאֵהָל וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה. ג וַיֹּאמֶר: אֶ-דָּנִי, אִם נָא מִצְאֵתִי חֹן בְּעֵינֶיךָ אֵל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ. ד יִקַּח נָא מֵעַט מִיָּם וְרַחְצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁעֵנוּ תַּחַת הָעֵץ. ה וַאֲקַחְהָ פֶתַח לֶחֶם וְסַעְדוּ לְבָבְכֶם אֲחֵר תַּעֲבֹרוּ... וַיֹּאמְרוּ: כֹּן תַּעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ. ז וַיִּמְהַר אַבְרָהָם... לוֹשִׁי וַעֲשֵׂי עֲגוֹת. ח וַיִּקַּח חֲמָאָה וְחָלָב וּבֶן הַבְּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לַפְּנִיָּהּ וְהוּא עֹמֵד עָלֶיהָ תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכְלוּ.
ב וַיֹּאמֶר: הִנֵּה נָא אֲדָנִי סוּרוּ נָא אֶל בֵּית עַבְדְּכֶם וְלִינוּ וְרַחְצוּ רַגְלֵיכֶם	וַיֹּאמֶר: הִנֵּה נָא אֲדָנִי סוּרוּ נָא אֶל-בֵּית עַבְדְּכֶם וְרַחְצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁפַּמְתֶּם וְהִלַּכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹא כִּי בְּרוּחֹב נָלִין. ג. וַיִּפְצַר-בָּם מְאֹד וַיִּסְרוּ אֵלָיו וַיָּבֹאוּ אֶל- בֵּיתוֹ וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמִצּוֹת אָפָה וַיֹּאכְלוּ. וַיֹּאמְרוּ: לֹא כִּי בְּרוּחֹב נָלִין. ג ... וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמִצּוֹת אָפָה וַיֹּאכְלוּ.
וַיִּשְׁפַּמְתֶּם וְהִלַּכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם	וַיִּשְׁפַּמְתֶּם וְהִלַּכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם
וַיֹּאמְרוּ: לֹא כִּי בְּרוּחֹב נָלִין.	וַיֹּאמְרוּ: לֹא כִּי בְּרוּחֹב נָלִין.
ג ... וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמִצּוֹת אָפָה וַיֹּאכְלוּ.	וַיֹּאמְרוּ: לֹא כִּי בְּרוּחֹב נָלִין.

1. בראשית י"ח, כא: "ארדה נא ואראה הכצעקתה הבאה אלי עשו כלה, ואם לא אדעה" 2. רש"י שם: 3. בראשית י"ט, א: "וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֹמָה בְּעָרֵב וְלוֹט יָשֵׁב בְּשַׁעַר" 4. בראשית י"ח, ד-ה: "יִקַּח נָא מֵעַט מִיָּם וְרַחְצוּ רַגְלֵיכֶם" "וַיֹּאמְרוּ כֹן תַּעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ" 5. בראשית י"ט ב-ג: א וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֹמָה בְּעָרֵב וְלוֹט יָשֵׁב בְּשַׁעַר-סְדֹם וַיֵּרָא-לוֹט וַיִּקָּם לַקְּרָאתָם וַיִּשְׁתַּחוּ אֲפִים אֶרְצָה. ב. וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא-אֲדָנִי סוּרוּ נָא אֶל-בֵּית עַבְדְּכֶם וְלִינוּ וְרַחְצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁפַּמְתֶּם וְהִלַּכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹא כִּי בְּרוּחֹב נָלִין. ג. וַיִּפְצַר-בָּם מְאֹד וַיִּסְרוּ אֵלָיו וַיָּבֹאוּ אֶל-בֵּיתוֹ וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמִצּוֹת אָפָה וַיֹּאכְלוּ. 6. בבא מציעא פז ע"א; בראשית רבה נ ד; והובאו דבריהם ברש"י: ש"מסרבין לקטן [=לוט] ואין מסרבין לגדול [=אברהם]". 7. בראשית י"ט, ד: ד טָרַם וַיִּשְׁכְּבוּ וְאֲנָשִׁי הָעִיר אֲנָשִׁי סְדֹם נָסְבוּ עַל-הַבַּיִת מִנְּעַר וְעַד-זָקֵן כָּל-הָעָם מִקְּצָה. 8. בראשית י"ח, כג: "האף תספה צדיק עם רשע!?" 9. בראשית י"ט, כט: וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם וַיִּשְׁלַח אֶת לוֹט מִתּוֹךְ הַהֶפְכָּה בַּהֲפֹךְ אֶת הָעָרִים אֲשֶׁר יָשֵׁב בָּהֶן לוֹט 10.

16. בראשית י"ח, יב:
**וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרַי בְּלִתִּי הֵיטֵה לִּי עֲדָנָה
 וְאֲדֹנָי זָקֵן**
 17. בראשית י"ט, יד:
יְהִי כַמִּצְחַק בְּעֵינַי חֲתָנָיו
 18. שמות ל"ב, ו:
"וַיִּקְמוּ לַצַּחֲקִים"
 19. בראשית כ"ו, ח:
"וְהִנֵּה יִצְחָק מִצַּחֲקֵךְ אֵת רַבְּקָה אִשְׁתּוֹ"
 20. בראשית ל"ט, יז:
"בֹּא אֵלַי הָעֶבֶד הָעֵבְרִי אֲשֶׁר הִבֵּאת לָנוּ לַצַּחֲקִים בִּי"

11. הרשב"ם
"כחוס היום" – מה צורך לכתוב כחוס היום? אלא להודיעך כי בלוט כתיב "ויבאו שני המלאכים סדמה בערב" (י"ט, א), ולכן אמר להם לוט: (שם כ) "סורו נא אל בית עבדכם ולינו", אבל אברהם, לפי שבאו אליו כחוס היום - בבקר, שאין דרך אורחים ללון, אלא לאכול ולעבור, לפיכך לא אמר להם אברהם ללון, אלא "וסעדו לבכם אחר תעברו".

12. הרד"ק:

"לפי שהיה לילה, לא היה לו פנאי לזבוח ולתקן מאכלים, אלא עשה להם משתה ואפה להם מצות, שלא ימתינו עד שיתחמץ הבצק, ומה שיכול לתקן במהרה – תיקן. וזהו מדרך ארץ להכין לאורח הבא מה שיוכל להכין במהרה, כי הוא עייף וצריך לאכול ולשתות".

13. בראשית רבה נד; רש"י על י"ט, א:

"מבית אברהם למד [לוט] לחזר על האורחים"

14. הבשורה על חורבן סדום:

לאברהם: י"ח, כ-כא

זַעֲקֵת סְדֹם וְעַמָּהּ כִּי רַבָּה וְחַטָּאתָם כִּי כְבֹדָה מְאֹד.

אֲרֹדָה נָא וְאֶרְאֶה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עֲשׂוּ כָלָה וְאִם לֹא אֲדַעָה.

ללוט: י"ט, יג

**... מִשְׁחַתִּים אֲנַחֲנוּ אֶת הַמְּקוֹם הַזֶּה
 כִּי גָדְלָה צַעֲקָתָם אֶת פְּנֵי ה'
 וַיִּשְׁלַחֲנוּ ה' לְשַׁחֲתָהּ.**

15. הבקשה על הצלת סדום

אברהם מבקש על סדום (בראשית י"ח, כג-כה)

הֲאֵף תִּסְפָּה צְדִיק עִם רָשָׁע?

אוֹלַי יֵשׁ חַמְשִׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר,

הֲאֵף תִּסְפָּה וְלֹא תִשָּׂא לְמָקוֹם לְמַעַן חַמְשִׁים

הַצְדִּיקִים אֲשֶׁר בְּקִרְבָּהּ? חֲלֵלָה לְךָ...

וה' מסכים עמו(בראשית י"ח כו):

אִם אֲמַצָּא בְּסֹדֹם חַמְשִׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר

וְנִשְׂאֵתִי לְכָל הַמְּקוֹם בְּעִבּוּרָם.

לוט מבקש על צוער (בראשית י"ט, כ)

הִנֵּה נָא הָעִיר הַזֹּאת קִרְבָּה לְנוֹס שְׁמָה וְהוּא מִצְעָר

אֲמַלְטָה נָא שְׁמָה, הֲלֹא מִצְעָר הוּא וַתַּחֲי נַפְשִׁי.

והמלאך עונה לו (בראשית י"ט כא-כב):

הִנֵּה נִשְׂאֵתִי פָּנֶיךָ גַם לְדַבֵּר הַזֶּה

לְבַלְתִּי הַפְּכִי אֶת הָעִיר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ.

מִהָרָה הַמְּלֵט שְׁמָה...